

tussen Duin & Dijk

Themanummer

Wintervogels

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 15 4 ● 2016

Vuurgoudhaan

De vuurgoudhaan is niet alleen één van onze kleinste, maar zeker ook één van onze mooiste vogels. Vuurgoudhanen zijn feller gekleurd dan goudhanen, hebben een opvallende witte wenkbrauwstreep en een vurige orangerode kruin. Bij opwinding wordt die opgezet als een hanenkam, waarmee de vogels hun naam eer aan doen.

De grootste kans om vuurgoudhanen tegen te komen, is in de herfst en het voorjaar als zij doortrekken. Maar ook in de wintermaanden komen zij nog vrij veel voor. Vogels die hier 's winters verblijven, zijn afkomstig uit Oost-Europa. In de winter zijn zij buiten bosgebieden vooral te vinden in duinstruwelen, parken, tuinen en begraafplaatsen, in het bijzonder op plaatsen met een combinatie van coniferen en met klimop begroeide bomen. Het voedsel bestaat grotendeels uit kleine insecten en spinnen.

Foto: Jankees Schwiebbe.

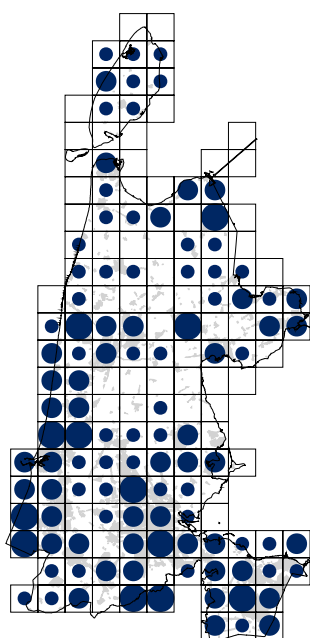
Voorkomen

Vuurgoudhanen zijn in de atlaswinters in 106 (67%) atlasblokken vastgesteld. Dat is opvallend vaak omdat de soort niet altijd gemakkelijk valt op te sporen. In het zuidelijk deel van de provincie is er een vrijwel aaneengesloten reeks atlasblokken waar de soort is waargenomen. Meer noordelijk vallen er duidelijke gaten in de verspreiding, vooral in de open poldergebieden. In het merendeel van de atlasblokken gaat het om

kleine aantallen (1-10 vogels), in twaalf atlasblokken werd het maximaal aanwezige aantal op een dag op meer dan tien vogels geschat. De soort wordt in de winter vooral in december en januari gemeld en iets minder in februari. Mogelijk trekken veel vogels nog naar zuidelijker streken. Waarschijnlijk fluctueren de winteraantallen van jaar tot jaar, net zoals de aantallen in de herfst. Dat is echter met de huidige atlasgegevens niet te achterhalen.

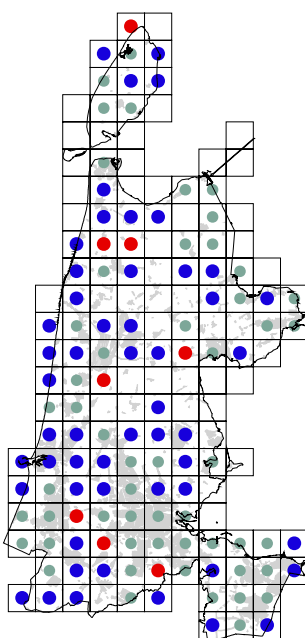
Veranderingen

Vergeleken met ruim 30 jaar geleden is de winterverspreiding van de vuurgoudhaan in Noord-Holland in positieve zin veranderd, met name ook buiten de bosgebieden. In ruim de helft van de atlasblokken waar de soort nu is vastgesteld, was dat in 1978-1983 niet het geval. Het omgekeerde geldt slechts voor acht atlasblokken. Hoewel we rekening moeten houden met een betere soortkennis en meer waarnemersactiviteiten, lijkt er toch duidelijk sprake van een toename van wintervogels. Ook bij de Punt Transect Telling van Sovon is er vanaf 1980 in de tweede helft van december een toename geconstateerd. Uit de statistieken van de soort op Waarneming.nl blijkt dat vuurgoudhanen in Nederland in de atlaswinters 2013-2014 en 2014-2015 beduidend meer zijn waargenomen dan in de voorgaande winters.

verspreiding

- 1 - 3 ex
- 4 - 10 ex
- 11 - 25 ex

verandering

- alleen in 1979-1983
- beide perioden
- alleen in 2012-2016

Kees Scharringa